

Entre l'absurd i el Nobel

DAVID CASTILLO coordinador

ES
R
I
O
T
I
P
E
S

Pocs escriptors han deixat la petja de l'irlandès Samuel Beckett. Explorant ressorts psicològics i literaris, la seva obra, en diferents gèneres, s'obre dins la tradició de dues de les grans literatures nacionals, l'anglesa i la francesa. Deixeble del també irlandès James Joyce i després d'haver destacat en anglès amb la novel·la *Murphy* i amb la poesia, l'escriptor evolucionava fa seixanta anys amb *Molloy*, la primera obra editada originalment en francès i que iniciava la seva cèlebre trilogia novel·lística. Els monòlegs i els personatges enigmàtics i hipocondríacs són un retrat distorsionat –però precís– de la soledat de l'home contemporani. La fama de l'escriptor arribaria als cims amb *Tot esperant Godot*, que iniciava conjuntament amb Ionesco l'anomenat teatre de l'absurd i esdevenia una de les peces més representades i imitades del teatre modern. La notorietat

va ser tan alta que l'acadèmia sueca el va distingir el 1969 amb el premi Nobel de Literatura. No va rebutjar-lo, com va fer pretensiosament Sartre, però no es va

Beckett en una paret de la sala de teatre que du el seu nom

molestar a anar-lo a buscar. No hauria estat coherent amb el tipus de vida austera que va practicar ni amb l'humor corrosiu que gastaven molts dels personatges de la seva obra. Malgrat la fama i els premis,

Beckett va ser aclamat com un dels màxims exponents de l'avantguarda. No sé, sincerament, si tenia aquesta pretensió o de manera simple buscava altres camins no explorats. S'ha parlat molt de la influència de Joyce, però la lectura de Proust activa la prosa i condensa una poesia que en aparença havia abandonat. El pessimisme o l'humorisme tràgic que es representa als seus llibres ha donat infinitat de possibilitats d'interpretació. De fet, la unanimitat és tan gran que potser és el Nobel menys polèmic dels últims cinquanta anys. Avui celebrem que l'obra de Beckett continui fresca i actual, un clàssic modern. Un article de la nostra col·laboradora Glòria Farrés en fa un repàs biogràfic i el

contextualitza en el nou segle. Potser caldria que els escriptors d'ara el tornéssim a llegir perquè la situació que es viu és potser més confusa que la de la postguerra que va llegir Beckett. *

MOTELBARSTOW

RAFAEL VALLBONA

Representació de bons i dolents

L'any 1936 Joan Oliver, *Pere Quart*, va cagar la història sagrada i no va passar res; vull dir que el món no es va ensorrar més del que ja ho estava; en tot cas va seguir el seu curs cap al caos. *Allò que tal vegada s'esdevingué* (Proa). Caïm és l'individu bo de la història. És un artista, un home nou que protesta, rebutja el treball i l'organització del món que li imposen. Abel és l'altra cara de Caïm: envejós, covard i sense imaginació ni voluntat.

A finals dels setanta, quan tanta gent pensava que, per fi, els dolents de sempre serien reconeguts com a bons, alguns grups de teatre *amateur* van posar en escena l'espectacle en sales locals. En un poble del litoral, el públic que va veure l'obra no va entendre la subtilsà irònica del dramaturg i es van prendre el muntatge, simplement, com una facècia per fer riure. Ara, quan una de les reconegudes filles de la vila va aparèixer en escena només coberta amb un senzill biquini (eren al paradís), llavors es va organitzar un esvalot de ca l'ample. Quina indecèn-

A Abans que ningú Oliver havia posat en escena la clau de volta de la història de la humanitat

cia aquest jovent d'avui, on s'ha vist fer això a l'escenari del patronat (anys abans havia estat de la parròquia). Durant unes setmanes l'ordre establert es va subvertir. Després es va anar oblidant l'incident, però no les carns sensuales de l'actriu.

Han hagut de passar 75 anys des de l'estrena d'*Allò que tal vegada s'esdevingué* perquè la gent entengui que no és que el món s'hagi capgirat, sinó que és la història la que ens havien explicat de manera enganyosa. Evidentment Oliver hauria estat amb la indignació contra el poder financer i els polítics que hi mostren submissió, però que es reclamen *bons*. Molt abans que ningú ell ja havia posat en escena la clau de volta de la història de la humanitat, la gran mentida fundacional del Gènesi que hem arrossegat durant segles. L'enveja i la covardia han dominat el món. Potser ha arribat el moment que les coses esdevinguin. Joan Oliver ho sabia. *

AVUITOCA... LLUÍS LLORT

Publicitat

La publicitat és la font d'ingressos en molts àmbits. Per exemple, patrocina competicions i esportistes de tota mena, i també els mitjans de comunicació que n'informen. La premsa escrita va de mal en pitjor des que la inserció de publicitat ha caigut, i de massa amunt, empesa per la crisi. A la televisió sovint emeten anuncis imaginatius que ens criden més l'atenció gràcies a una melodia enganxosa, a unes imatges espectaculars, a unes (o a uns: va, no serem sexistes) models sensuales. O al sentit de l'humor. Potser caldria fer el mateix en les versions en paper, com ara "Si la seva sogra és una joia, nosaltres tenim el millor estoig. Funerària Bonvent"; "Advocats Pedrosa, divorcis a tota velocitat. Satisfacció garantida o li retornem el cònjuge". En l'apartat de contactes és on es poden aplicar recursos més arriscats, partint de la sinceritat, com ara "Home de bons costums busca dona que els hi tregui"; "Vellet amb Parkinson s'ofereix per tocar les maraques en orquestra cubana"; "Psicòpata assassí busca noia per a relació breu". Un anunci d'una marca de cotxes alemanya explicava com un jove que volia una casa començava canviant un clip per un pom de porta i anava fent canvis fins a aconseguir el seu propòsit. N'hi ha de menys feliços: "Canvio gos raça pit bull per mà ortopèdica". *